

מסורת הש"ס

(א) קבל א ב מ"י מ"ה מ"ה
 אל. (ב) מ"ה (ג) מ"ה (ד) מ"ה
 ט"ס לקח קנא. ד"ה
 אלמנה. (ה) אמר לן.
 (ו) ודבריה מ"ה. (ז) ז"ל
 (ח) וז"ל. (ט) ז"ל נ"ה ד"ה
 והאמר רבי יוחנן וכו'
 שמוע. (י) מ"ה. ד"ה אמר
 רב פפא. (יא) מ"ה מ"ה מ"ה
 מלמדה מה שפירך בשם
 הרשב"א.

הנהרות הבי"ח

(א) גבי ויהא קובע ליה
 קמן; (ב) שם מהוס הא
 לא אירחי (כי קאמרי)
 מלימ יוניב קי"ה חסורי
 מחריא רובי קמינ;
 (ג) שם נהרי נמי לא
 גיריה שמא יבנם למו:
 (ד) מ"ה קילי ר"ה א"י א"ס
 יודענן שגריי בדרבי רישית
 וכן ושפ"ט וכו' (ה) ד"ה
 השתא שירי לא אשהיה
 איתו אלא: (ו) ד"ה וכו'
 שרי וכו' לנדו גמי לא
 השיח:

הנהרות הגר"א

[א] תוס' ד"ה ותא.
 גמ' תפריח י"ב ועד
 נסח לרי"ט וכו'. ר"ב וכו'
 פ"י הלא"ם וכו'. ויב"ב א"ל
 המרכיב והתכין ויב"ב א"ל
 ופ"י תפריח כפריי
 ההורשט וכן מהרי"א
 דמתי מחריעה משת
 דמתי תוס' מ"ה מ"ה כפריי
 דמתי בעבר ומשכנו
 וזה מתי תוס' קובע חו"ס
 ד"ה מתי מ"ה וכו'. וז"ל
 אדרבי ר"ל בשעת מלמדה
 ד"ל להחיר מ"ה א"י א"ל
 בשעת מלמדה דוקא ד"ה
 לנ"ה א"ל מ"ה א"י א"ל
 ש"ד כמו לומדי פ"י ר"ה
 והרמב"ם והרשב"א יחילו
 ד"ה למלמדה חמר למשכן
 שלא בשעת מלמדה מ"ה א"י
 וזהו מפרטי ביה שעת
 ההורשט מה דמתי חו"ס
 דנ"ה א"י א"ל ש"ד לועולם
 למשכן וא"ס משכנו חייב
 להחיר מ"ה והחייב חייב
 דמתי מתי בנכח דמתי
 ואפ"ה חייב להחיר וכו'
 ההורשט אחד כ"ו ואחר
 שמתנו לו מדעת ובמ"ה
 כפ"י שם ובמ"ה פ"י (ז)
 פ"י כ"ו ופ"י כפריי יכ
 דפסוק דנ"ה א"י מחיר מ"ה
 ופ"י כפריי א"ל כנ"ה כנ"ה
 פ"י כ"ו מחיר איתוס
 בשעת מלמדה והעיקר
 דמתי רמיה דמחיר מ"ה:

המקבל שדה מחבירו

ובי בעל הבית. כלומר בזכות דבעל הבית איכא תרי חוקי לזכותו: **והא מכבז ליה קמן.** ומה עדים שמתנו אותו מזכירין: **והלמא לזכור הכי.** דלואי עדים מהם פרעה בו ביום דלא עבר בכל תלין: **כל זמנו.** עד שעבר עליו: **ולעולם.** בתמיכה. ובשניל שמתנו כל היום ולא נתן יהא שכיר זה נאמן לעולם לומר לא התקבלתי ואם רוצה בזה"ק ילבעט לא נאמן וכו' כל כך השהה שכיר שכרו: **א"ר חמא בר עוקבא כננד כל היום של פניעה.** יום אחד לאחר זמנו נתנו לו חממיס לישבע **ועול: ברתני המולה את חבירו.** והגיע זמן ולא פרע לו: **לא ימשכנו.** אפי' בשוק אלא בבי"ד: **ולא יכנם לביטוי.** בגמ' מפרש כנאן קאי: **היו לו שני כלים.** ומכח כנגד שניהם ומשכנו בשניהם: **נוטל אחד ומחיר אחד.** בשעה שהוא זריך ליה יחזירו לו משום החרות העבדות ויעבד את השני וכשיתקן זה לשני יעול זה את הראשון ויחזיר את השני כדמפרש ואזיל מחיר את הכר כלילה ואת המחרישה ביום: **מת.** הלוי אין משבי העבדות לירשקן שאין כלן מלת העבדות אלא ימכרו ויגבה חובו דהשכ משבי לו כמכיס ולא לירשקן: **ששלים יוס.** זמן ב"ד: **גמ' ועלית כ"ד מנסה נתוסי.** אף הוא אינו רשאי לזכור בליטו ולמכור אלא רואהו בשוק ומנחק דכר שאזוח בידו ממנו: **ממשכנין.** משמע כמון הבית: **חבילה מתוך הבית משמע** דהא ריחיים ורכב גבו ביתא שמימי: **לעולם כבעל חוב.** קאמרי ולא חידוק מינה הא כלים אחרים חבול דככלים אחרים עובר משום לא תכלה אל ביתו ולהכי אינטיקן להסוף לאו שני משום ריחיים ורכב אחד משום לא תכלה אל ביתו: **ממשמע שאמר כחוק העמוד.** ויחיל לנ"ה את העבדות וכו' אינו יודע שהא"ס יוליאנא אלא מי יוליאנא א"ס לא צעה"כ: **מאי לאו לרכוש שליש כ"ד כו.** שייכנס למוך הבית וה"ק והא"ס דהוא שליח ב"ד ואמר אמה נושה בו יוליאן לנ"ה:

ובי הכי פירשונו יביא ראייה ששכרו ולא יהיה נשבע ונוטל (והביא דקמתי המע"ה היינו יביא עדים שקלן לו שמים שפיעדים יודעים הקלילה א"ס יודעין ששכרו (ו) כדפריך וכן משמע בפרק כל הנשבעין דקאמר עלה ראייה דלשלם קמתי ראייה דלשבע לא קמתי משמע דנשבע ונוטל וישנו שביא ראייה ששכרו ויהיה נשבע ונוטל: **השתא דטמא זמן חיוביה דמי אנפשיה ופרדרי.** וא"ת א"כ בזמנו אמאי נשבע שכיר ונוטל לימא כשה"כ אינו זוכר עמה אבל הנימו לי עד שיעלה עמוד השחר שאזוכר א"ס נתמי א"ס לאו כיון שאמר זמנו א"ס פוערים אותו מטעם זה ועוד קשה במודה במקל"ט אמאי אין בעל הבית נשבע דמי אנפשיה ומיכר שלא ישבע לשקר וי"ל דחוקה שאין צעה"כ עובר בכל תלין לא מהני אלא היכא דאיכא חוקה דאין שכיר משהה שכרו כהדיה כמו שאפרש במקום וא"ס היה יכול צעה"כ לטעון אינחלו לי עד שיעלה עמוד השחר לא היה כאלו חוקה דאין שכיר משהה שכרו לא השהה (ב) א"ס אלא מבצע ממנו כב"ד ולא רלו לימן לו ושהו אותו לעמוד השחר: **ובי שכיר עובר בב"ד תבוא.** וא"ת בעל הבית נמי א"ס ליה חן חוקה שאינו עובר בכל תלין וי"ל דחמיר ליה לאו אחד כמו שנים א"כ כלאו הכי משני ליה שפיר וא"ת ומ"מ איכא חוקה דאין צעה"כ עובר בכל תלין כנגדו והוא כרי וצדי והמע"ה וי"ל דחוקה של בעל הבית אינה חוקה טובה כשל שכיר דזומנין לא א"ס חמיר אנפשיה למיכר והוא לן למימר דנשבע ונוטל וחוקה דאין שכיר משהה שכרו לנדו (א) לא תשיבא בחוקה שכיר אלא כששמיחין ביחד הוו כנגד חוקת שכיר והוי כרי וצדי והמע"ה:

אבל ממה זמן חיוביה רמי אנפשיה ומיכר וכי שכיר עובר משום כל תגולת התם תרי חוקי הבא חרא חוקה גבי בעל הבית איכא תרי חוקי חרא דאין בעל הבית עובר משום יבל תלין וחדא דאין שכיר משהה שכרו והבא חרא חוקה: אם יש עדים שתבעו הרי זה נשבע ונוטל: והא (א) כתבעו לקמן א"ר א"ר א"ר שכתבעו בזמנו ודלמא לבתר הכי פרע אמר אביי שכתבעו כל זמנו ולעולם (ב) (לא פרע ליה) א"ר חמא בר עוקבא יבנגד אותו היום של תביעה: **ברתני המולה את חבירו לא ימשכנו אלא בב"ד וולא יכנם לביתו ליטול משכנו שנאמר בחוק תעמוד היה לו שני כלים נוטל אחד ומגירה אחד וימחיר את הכר בלילה ואת המחרישה ביום ואם מת אינו מחזיר לירשיו רשב"ג אומר אף ילעצמו אינו מחזיר אלא עד שלשים יום ומשלשים יום ולהלן מוכר בב"ד: **גמ' אמר שמואל ששליח ב"ד מנתח נתוחי אינו אבל משכנו לא ותתן המולה את חבירו לא ימשכנו אלא אימא לא ינתחנו אלא בב"ד הכי נמי מסתברא דקתני סיפא לא יכנם לביתו ליטול משכנו כוני אילימא בעל חוב מרישא שמע מינה אלא לאו שליח ב"ד אי משום הא לא איריא (א) ה"ק המולה את חבירו לא ימשכנו אלא בב"ד מכלל דבב"ד ממשכנים ובעל חוב אפי' נתוחי נמי לא (א) שלא יכנם לביתו ליטול משכנו מתיב רב יוסף גב"ל יחבל ריחים ורכב הא דברים אחרים חבל: **לא תחבל בגד אלמנה הא של אחרים תחבל מאן אי נימא בעל חוב הא כתיב: **לא תבא אל ביתו לעבוט עבדו אלא לאו שליח ב"ד תרגמה רב פפא בריה דרב נחמן קמיה דרב יוסף ואמרי לה רב פפא בריה דרב יוסף קמיה דרב יוסף לעולם בבעל חוב ולעבור עליו בשני לארין ת"ש ממשמע שנאמר בחוק תעמוד אינו יודע שהא"ס יוליאנא אלא מה תלמוד לומר והאיש לרבות שליח בית דין מ"ה אלא********

עין משפט
 נר מצווה
 קבא א ב מ"י מ"ה מ"ה
 שם פ"ה לתיקן קפא טור
 ש"ע ח"ת מ"י פ"ה מ"י ג'
 קבא ג ד מ"י מ"ה מ"ה
 מ"ה ז"ל ה"ד
 סמ"ס טוש"פ ח"ת פ"י
 לו פ"י ו'
 קבא ה מ"י ט"ס ה"ו ו'
 ועיין השג"ת
 ומתי' טוש"פ ט"ס פ"ה
 ית:
 קל ו מ"י ט"ס ה"ו ו'
 טוש"פ ט"ס פ"ה ו'
 קלא ו מ"י ט"ס פ"ה ו'
 טוש"פ ט"ס פ"ה ו'
 ית:
 קל ה ט מ"י ט"ס ה"ו ו'
 ד ועיין ט"ס טוש"פ
 ט"ס פ"ה ו':
 י (מ"י ט"ס הל"ס א):

תורה אור השלם
 1 לא תעשק את רעך
 ולא תגזל לא תלין
 פ"עלת שפיר אתק' עד
 בקר: יקרא יט יג
 2 בחיץ העמד הקאיש
 אשר אתה נגשה בו היבט
 אלך את העבט
 החיץ: דברים טו די
 3 לא תבזק רדוס ורקב
 כי נפש הוא חבל.
 דברים טו ז'
 4 לא תטה משפט גז'
 יחוס ולא תתבל בגז'
 אלמנה: דברים כו די
 5 כי תשיח ברעך משאת
 מתוקה לא תבא אל
 ביתו לעבט עבט.
 דברים כו י'

מוסף רש"י
 וכו' שכיר עובר על כל
 תגולת. לקבל שכרו כי
 פסעמי ישובות מה'.